МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ ЦЕНТР ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ ОСВІТИ У ЛЬВІВСЬКІЙ ОБЛАСТІ

МАТЕРІАЛИ ОБЛАСНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ «РОЗВИТОК ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ УЧНІВ НА УРОКАХ СУСПІЛЬНО-ГУМАНІТАРНОГО ТА ПРОФЕСІЙНО-ТЕОРЕТИЧНОГО ЦИКЛУ: ІННОВАЦІЙНІ АСПЕКТИ»

ЛЬВІВ – 2017

Матеріали обласної науково-практичної конференції «Розвиток творчих здібностей учнів на уроках суспільно-гуманітарного та професійно-теоретичного циклу: інноваційний аспект» / Василина С.І. – Львів - 2017 / с.__

Матеріали конференції розглянуто на засіданні обласного методичного об'єднання викладачів історії, суспільних дисциплін та правознавства та рекомендовано до друку Навчально-методичним центром професійно-технічної освіти у Львівській області (Протокол № від 27 квітня 2017 року)

Збірник містить матеріали обласної науково – практичної конференції «Розвиток творчих здібностей учнів на уроках суспільно-гуманітарного та професійно-теоретичного циклу: інноваційний аспект», яка відбулася 27 квітня 2017 року на базі Львівського вищого професійного училища харчових технологій.

Рекомендований для викладачів історії, суспільних дисциплін та правознавства, практичних психологів, адміністрації професійно-технічних навчальних закладів.

З М І С Т

Білик О. М.
Значення опорних сигналіву розумовому розвитку учнів ПТНЗ: психологічний аспект. 3

Братина О.М.
Форми та методи патріотичного вихоання на уроках історії. 5

Василина С. І.
Інтерактивні методи навчання та їх використання в процесі вивчення суспільних дисциплін. 7

Вдович С. М.
Роль гуманітарної підготовки в естетичному розвитку майбутніх фахівців. 11

Дубовик О. В.
Педагогічні інновації в зарубіжній освіті. 15

Колісник-Гуменюк Ю.І., Гуменюк В.В.
Вплив інтерактивних методів навчання на підвищення якості виховного процесу. 19

Литвин А.В., Литвин В.А.
Розвиток професіоналізму в майбутніх кваліфікованих фахівців за допомогою ІКТ. 24

Марчишак О.М.
Інтерактивне навчання з використанням мультимедійних засобів на уроках історії. 27

Матюк О.В.
Інтерактивні методи навчання як спосіб розвитку творчих здібностей учнів на уроках історії. 30

Панчишин В. Є.
Проблемно-розвивальне навчання та його методи. 33

Петрушена Т.В.
Розвиток творчих здібностей під час вивчення історії. 35

Поліщук М.Б.
Педагогічні умови професійного спрямування змісту професійно-теоретичної підготовки учнів ПТНЗ. 37

Руденко Л. А.
Суспільно-гуманітарна підготовка майбутніх фахівців у контексті сучасної парадигми освіти. 39

Склярчук Н.С.
Використання ІКТ при вивченні предмета «Товарознавчство продовольчих товарів». 41

Чуйко О.І.
Розвиток творчих здібностей учнів у процесі вивчення гуманітарних дисциплін. 47

вікторини), спрямовані на формування переконань громадянської позиції особистості.

Список використаної літератури

1. Гончаренко С. У. Український педагогічний словник. / С.У. Гончаренко. – К.: Либідь. – 374 с.
2. Кабачинський М.І. Роль історичних традицій в національному вихованні особистості. / М.І. Кабачинський // Соціально-політичні та правові проблеми формування особистості і держави: збірник наукових праць за матеріалами міжнародної науково-практичної конференції (Хмельницький, 23-24 жовтня 1997 р.), С. 3-5 / Хмельницький: ТУП, 1998. – 192 с.
3. Колісник-Гуменюк Ю. І. Історія України : інтерактивні методи навчання : методичний посібник для студентів медичних закладів II—IV рівнів акредитації / Ю. І. Колісник-Гуменюк. — Львів : ЗАТ "ГалЕкспо", 2007. — 140 с.
4. Пометун О.І. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання. / О.І. Пометун, Л.В. Пироженко – К.:Видавництво А.С.К., 2004. – 192 с.
5. Права Людини в Україні. Інформаційний портал Харківської правозахисної групи. [Електронний ресурс] Концепція громадянського виховання 05.12.00. – Режим доступу до журн.: http://www.khpg.org/index.php?do=print & id =976002302.

Литвин А.В., *завідувач кафедри практичної психології та педагогіки Навчально-наукового інституту психології та соціального захисту Львівського державного університету безпеки життєдіяльності ДСНС України, доктор педагогічних наук, професор*
Литвин В.А. ,

РОЗВИТОК ПРОФЕСІОНАЛІЗМУ В МАЙБУТНІХ КВАЛІФІКОВАНИХ ФАХІВЦІВ ЗА ДОПОМОГОЮ ІКТ

Прискорені темпи техніко-технологічного оновлення сучасного виробництва, підвищення вимог до професійної кваліфікації робітників і фахівців відповідно до Стратегії модернізації професійної освіти України зумовлюють актуальність удосконалення навчально-виробничого процесу в професійно-технічних навчальних закладах. Оскільки виробництво в умовах інформаційного суспільства потребує широко освіченого, компетентного робітника, здатного до пошуку нестандартних вирішень професійних завдань, використання інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) в освіті нині – один з основних чинників підвищення результативності профтехосвіти та розвитку більш ефективних підходів до реалізації професійної підготовки. Результатом діяльності навчального закладу має стати не сформована у випускника система знань, умінь і навичок, а сукупність необхідних фахівцеві компетентностей в інтелектуальній, суспільно-політичної, комунікативній, інформаційній і професійній царині, у тому числі розвинуті професійно важливі якості, які в сукупності становлять його професіоналізм.

Упровадження в ПТНЗ комп'ютерно орієнтованого навчання, використання на заняттях тематичних презентацій, педагогічних програмних засобів, автоматизованого контролю та тестування є основними формами інформатизації освітнього процесу. Навчальні системи, які ґрунтуються на мультимедіа-технологіях (електронні підручники, тренажери, лабораторні практикуми, тестові системи тощо) нині прийнято називати електронними освітніми ресурсами (ЕОР). Безперечно, ІКТ не можуть повністю замінити ні демонстраційний експеримент, ні лабораторні роботи, ні саму діяльність викладача, але їх використання на заняттях дає змогу учнями підвищити рівень засвоєння матеріалу.

Цілеспрямоване використання комп'ютерів призводить до суттєвих змін у педагогічних стратегіях, адже зміна традиційної системи підтримуючого навчання вимагає відповідних змін у навчанні. Передусім, для того, щоб керувати навчальною роботою з використанням ЕОР, викладачу потрібно:

– володіти інформацією про доступні педагогічні програмні засоби;

– розуміти дидактичні можливості цих засобів;

– розробити комплекс індивідуальних дидактичних завдань;

– вміти використовувати тестувальні комп'ютерні програми з предмету та розробляти власні тематичні навчальні презентації [3, с. 109].

Готових навчальних комп'ютерних програм (педагогічних програмних засобів) поки що мало і вони недосконалі. У процесі роботи з ними часто треба використовувати декілька схем, рисунків, завдань, розташованих у різних вкладках. Гіпертекстові переходи спричинюють появу зайвої інформації на екрані, яка відволікає, заплутує учнів і потребує зайвого часу викладача на додаткові пояснення.

Використання комп'ютерної графіки відкриває нові можливості для розвитку просторового мислення учнів, зокрема під час вивчення креслення. Важливим у дидактичному плані є застосування комп'ютерних технологій під час проведення експериментів і виконання лабораторних практикумів [2, с. 259].

Процес самостійного пошуку інформації в Інтернеті викликає в учнів значний інтерес. Якщо завдання цікаве, професійно спрямоване й актуальне, такі індивідуальні завдання вони виконують із задоволенням. Викладач повинен спрямовувати діяльність учнів таким чином, щоб вони не просто скачували готові реферати (чи інші роботи) з сайтів, а виконували конкретні пошукові завдання.

Найбільш ефективним засобом формування ІКТ-компетентності у кваліфікованого робітника є застосування у професійній освіті інформаційно-проектного навчання, тобто інтеграція її технології проектного навчання та електронних освітніх ресурсів. Це дає можливість, по-перше, підвищити рівень підготовки з професійно орієнтованих предметів, по-друге, закріпити навички роботи з комп'ютерною технікою, що є важливим у підготовці сучасного фахівця.

Провідні педагоги ПТНЗ обґрунтовано вважають, що ІКТ суттєво впливають на методику навчання у професійно-технічній освіті [1], а за належних педагогічних умов (добору та побудови змісту і технології

застосування електронних навчально-методичних комплексів із професії з урахуванням завдань та особливостей компетентнісної підготовки кваліфікованих робітників; зорієнтованості методики розроблення та застосування ЕНМК на індивідуалізацію навчально-виробничого процесу; сформованості в педагогічних працівників ПТНЗ інтегрованої інформатично-технологічної компетентності) інноваційні освітні технології можуть надати суттєвий імпульс динаміці професійної підготовки кваліфікованих робітників [4, с. 245-246]. Подібними є твердження зарубіжних науковців і практиків професійної освіти [5; 6].

Застосування ЕОР у профтехосвіті забезпечує одержання таких результатів:

- розвиток в учнів ІКТ-компетентності (презентаційні, комунікативні, пошукові навички та навички комп'ютерного моделювання);
- розвиток в учнів умінь застосовувати ІКТ з навчальною метою під час підготовки з різних предметів, для організації самостійної роботи, систематизації знань і формування узагальнених прийомів виконання навчальних завдань різного ступеня складності;
- якісну підготовку випускників до підсумкової кваліфікаційної атестації з використанням традиційних засобів та ЕОР;
- підвищення професійної компетентності майбутніх фахівців [5, с. 109].

Аналіз результатів виробничої практики та підсумкової атестації учнів показує позитивну динаміку формування в них професійної та ІКТ-компетентності, зростання мотивації до опанування професією та професійної мобільності в цілому. Це наслідок вироблення професійно важливих якостей і навичок, зокрема, організації ефективного пошуку інформації з використанням комп'ютерних і телекомунікаційних засобів, самостійного пошуку способів вирішення конкретних професійно орієнтованих завдань, обговорення та захисту своєї позиції, участі в колективній роботі, що створюють ситуацію успіху в професійному навчанні.

Отже, центральною проблемою модернізації професійно-технічної (професійної) освіти є підвищення якості підготовки майбутніх фахівців, що потребує впровадження інноваційних дидактичних засобів [3, с. 7]. Комп'ютерні засоби є важливим інструментом поліпшення якості освіти, оскільки дають змогу необмежено розширити доступ до інформації, урізноманітнюють навчальні технології тощо. Цілеспрямоване, науково обґрунтоване використання ІКТ у професійній освіті дозволяє повністю реалізувати завдання, поставлені перед навчальним закладом сучасним ринком праці, забезпечити потреби підприємств у компетентних робітничих кадрах, а також виконати державні стандарти професійної освітні. До перспективних напрямів інформатизації професійно-технічної освіти відносимо дослідження психолого-педагогічних проблем, пов'язаних із системним використанням електронних освітніх ресурсів для різних напрямів підготовки, забезпеченням оптимальних умов застосування електронних освітніх ресурсів у підготовці фахівців різного рівня.

Список використаної літератури

1. Бобко В. Вплив інформаційних технологій на методику навчання у професійно-технічній освіті / Володимир Бобко, Андрій Литвин // Методичний вісник / НМЦ ПТО у Льв. обл. — 2009. — № 1. — С. 2—9.

2. Литвин А. В. Забезпечення якості професійної освіти комп'ютерними навчальними засобами / А. В. Литвин // Проблеми та перспективи формування національної гуманітарно-технічної еліти : зб. наук. пр. / [за ред. Л. Л. Товажнянського та О. Г. Романовського]. — Вип. 12 (16). — Харків : НТУ «ХПІ», 2006. — С. 255—262.

3. Литвин А. В. Проектування педагогічних програмних засобів для професійно-технічних навчальних закладів : концептуальні засади / Андрій Литвин, Наталія Перегуда // Професійно-технічна освіта. — 2016. — № 4 (73). — С. 7—11.

4. Мацейко О. В. Педагогічні умови застосування електронних навчально-методичних комплексів у підготовці кваліфікованих робітників у ПТНЗ / Ольга Мацейко // Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців : методологія, теорія, досвід, проблеми : зб. наук. пр. — Вип. 30. — К. ; Вінниця : ТОВ фірма «Планер», 2012. — С. 241—247.

5. Рождественская Т. А. Система формирования ИКТ-компетентности в процессе подготовки конкурентноспособного рабочего / Т. А. Рождественская, А. В. Сабитова // Актуальные задачи педагогики: материалы II междунар. науч. конф. (г. Чита, июнь 2012 г.). — Чита : Молодой ученый, 2012. — С. 108—110.

6. Gerlach R. Technologie informacyjne w pracy nauczycieli przedmiotów zawodowych / Ryszard Gerlach // Інформаційно-телекомунікаційні технології в сучасній освіті : досвід, проблеми, перспективи : зб. наук. пр. — Львів : ЛДУ БЖД, 2006. — Вип. 1. — С. 58—65.

Марчишак О.М., *викладач історії Боринського професійного ліцею народних промислів та ремесел*

ІНТЕРАКТИВНЕ НАВЧАННЯ З ВИКОРИСТАННЯМ МУЛЬТИМЕДІЙНИХ ЗАСОБІВ НА УРОКАХ ІСТОРІЇ

Використання мультимедійних засобів на уроках історії сприяє розвитку цілісності та системності мислення учнів, мотивації до вивчення суспільних дисциплін, активізації розумової та пізнавальної діяльності учнів, індивідуалізації процесу навчання. Адже, як говорив К.Д. Ушинський : «Учень... це не посудина, яку потрібно наповнити, а факел, якого треба запалити».

Актуальність даної проблеми полягає в тому, що наш час – це час суттєвих змін у науці, техніці, інформаційному середовищі, освіті. Тому у сучасному вимогливому та швидкозмінному соціально-економічному середовищі рівень освіти значною мірою залежатиме від результативності запровадження інноваційних технологій навчання, які розвивають діяльнісний